

Par zoodārzu Ingmāra Līdakas pagalmā

“Puika, aiznes miskasti līdz kačegarkai!” Metos izpildīt durvis parādījušās ūsainā vīra norādījumu bez mazākās nojēgas, kas ir kačegarka. Tolaik piedalījos zooloģijas pulciņā Zoodārzā, un šī bija mana pirmā tikšanās ar daudzreiz avīzēs un citos izdevumos lasīto un šad tad televīzijā redzēto Ingmāru Līdaku (reizēm tēvoci Māri). Ja pats Ingmārs Līdaka tev kaut ko lūdz, lai valodas nezināšana tevi nekavē lūgumu izpildīt!

Kad un kur notika mūsu otrā tikšanās, vairs neatceros, bet skaidrs, ka tobrīd jau abi bijām pavisam citā statusā:

Ingmārs Līdaka – Saeimas deputāts, bet es – LOB vadītājs. Tomēr arī jaunajā statusā Ingmārs nav metis pie malas cilvēku izglītošanu par dabu, un tā ir tapusi viņa pirmā grāmata “Zoodārzs manā pagalmā”. Savukārt mans jaunais statuss man nodrošināja ielūgumu uz grāmatas atvēršanas svētkiem (Ingmārs ir ne tikai deputāts, bet ilgu gadus arī LOB biedrs) un iespēju tikt pie grāmatas eksemplāra LOB bibliotēkai. Izmantojot dienesta stāvokli un to, ka LOB bibliotēka šobrīd atrodas manās mājās, ķeros pie grāmatas lasīšanas jau pirmajā vakarā...

Varētu domāt, ka cilvēks, kas pirms kāda laika ieguvis bioloģijas doktora grādu un pats dzīvo lauku mājās meža vidū, neko īpašu neatradīs grāmatā “par zvēriņiem tautai”. Bet tā varētu domāt tikai kāds, kurš nav iepazinis Ingmāra stāstnieka talantu. Vakaros, kad, ticis galā ar darbiem, pievērsos grāmatas lasīšanai, tiku ierauts vasarā. No lappusēm preti rāpoja krupienes ar krupjiem uz muguras un gluži miermīlīgi gar ausi aizdūca pa kādam sirsenim, bet odi krita virsū, lai sūktu manas asinis. Kaut kur ierējās stirnu buks un zālē iesisinājās siseņi, krūmu galotnēs – sienāži, bet visu laiku fonā – putnu dziesmas: erickiņš, melnais mušķērājs, melnais mežastrazds, mazais svilpis un vesels lērums citu. Aiziet no vasaras negribas, tāpēc arī no grāmatas atrauties bija tikpat grūti kā no spriedzes romāna, un 400 lappušu biežajam izdevumam tiku cauri pirmajā nedēļā.

“Zoodārzs manā pagalmā” nav enciklopēdija vai mācību grāmata, bet dzīvajā un iztēli rosinošajā valodā rakstītie stāsti ietver arī mazas noderīgas pamācības gan par putnu būrīšu izgatavošanu, gan putnu barošanu ziemā, gan par to, kā tikt vaļā no nevietā ligzdojošām čurkstēm un sirseņiem. Lasītājs var apgūt arī galvenās pazīmes, pēc kurām atšķirt dažādas biežāk sastopamās dzīvnieku sugas. Patīkams pārsteigums ir tas, ka Ingmārs Līdaka, atšķirībā no daudziem citiem ar līdzvērtīgu “dabas veča” rūdījumu, neuzstāj uz to, ka viņa viedoklis vai pieredze ir neapšaubāma patiesība: ik pa laikam atradīsiet piezīmes “cik esmu novērojis”, “es

domāju, ka”, “pēc manas pieredzes spriežot” u.tml.

Lai lasītājs nedomātu, ka šis raksts ir apmaksāta reklāma, negribīgi jāpieskaras arī dažiem grāmatas trūkumiem. Dažiem maniem kolēģiem iebildumus noteikti radītu no video ņemto attēlu kvalitāte, bet man pašam kā filologu atvasei acis dūrās valodas kļūdas, kuras grāmatas redaktorei būtu gan vajadzējis pamanīt, piemēram, uzstājīgs mazā sākumburta lietojums Seivi ļauķa nosaukumā, lai gan skaidrs, ka Seivi nevarētu būt nekas cits kā uzvārds. Brīžiem traucēja arī pa kādam nelielam, bet nevajadzīgam krikumam, kas grāmatā iespraucās no Ingmāra pašreizējā darba politikā, bet grāmatas lasītājiem, visticamāk, neko neizteiks jau pēc gada.

Tomēr ceru, ka no rakstītā ir tapis skaidrs, ka man ir liels prieks par šīs grāmatas iznākšanu. Grāmatu veikalos tik ļoti trūkst mūsu pašu cilvēku rakstītu darbu par Latvijas dabu “vienkāršajai tautai”! Visi zinām par lauvām un ziloniem, bet cik no latviešiem pazīst žūbīti? Gan jau zināma vaina šajā gadījumā ir izdevniecībām, kam šādas grāmatas varētu nebūt biznesa projekti, bet noteikti cēloņi šādu grāmatu trūkumam meklējami arī tajā, ka trūkst rakstītāju. Pat tie, kas varētu stāstīt par dabu ne mazāk garšīgi, kā to dara Ingmārs, neatrod laiku, lai piesēstos un kaut ko uzrakstītu. Arī Ingmārs šai grāmatai pievērsās ilgi ārstējamās traumas dēļ. Bet varbūt arī bez traumām mums vajadzētu uz brīdi atrauties no saviem bieži nemaz ne tik patīkamajiem darbiem dabas aizsardzībā un politikā, lai radītu kaut ko skaistu un paliekošu. Ceru, ka Ingmāra grāmata daudziem kalpos par iedvesmu! Jā, un, protams, pārciet šo grāmatu, lai izdevniecībām ir skaidrs, ka pēc tādām ir pieprasījums!

VIESTURS ĶERUS,
viesturs@lob.lv

Foto: S. Spektore / sipgana.com

Summary

About zoo at Ingmārs Līdaka's backyard /Viesturs Ķerus/

Article about book “Zoo at my backyard” (“Zoodārzs manā pagalmā”) by Ingmārs Līdaka.